

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Maročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Dva praznika.

Dne 7. in 8. septembra smo imeli dva praznika, in sicer ne le cerkvena, ampak tudi narodna.

V Domžalah je imela naša ljubljena »Družba sv. Cirila in Metoda« svojo 28. veliko redno skupščino. Vsako leto je ta dan res velik praznik za vse prave Slovence, kajti vsako leto se bolj radujemo na napredku in uspehih naše šolske družbe, ki bi morala biti zenica v očeh vsakega rodoljuba, ki slovensko čuti. Kakšne velikanske stroške ima družba za vzdrževanje šol na mejah, koliko otrok reši pred potujčevanjem in s ponosom ter ljubeznijo zremo na to diko našega naroda, na rešiteljico naše domovine.

Na drugi strani nas pa zopet veseli požrtvovalnost in darežljivost vseh dobro mislečih Slovencev, ki prispevajo z zadnjimi vinarji za ohranitev slovenske dece narodni vzgoji. Čudno je, da ima vsak odprto roko in denarnico, kadar je treba dati Ciril - Metodovi družbi, in je vsak vesel, če more kaj dati. Zlata so srca onih, ki se oklepajo dične družbe, v njih tli prav domovinska ljubezen in nesebičnost, da se ohrani narod, da se ne skrčijo naše meje. In kdo je to dobro ljudstvo slovensko? To so napredni ljudje, to so značaji, ki dejansko pokažejo, da so Slovenci. Imamo pa tudi zaupanje v vodstvo družbe, ki brezplačno opravlja veliko delo ter se trudi, da nam na eni strani Nemci, na drugi Italijani ne iztrgajo slovenskih otrok iz domače zemlje. Imamo tudi zaupanje, ker polaga naša družba natančen račun o denarju, ki ga spravlja požrtvovalno ljudstvo v njene namene, račun, ki do vinarja izkazuje porabo darov, ki izkazuje vsakoletno napredovanje obrambnega dela.

Ne moremo najti besed, da bi dovolj krepko, dovolj prepričevalno ne poigali našim somišljenikom in bralcem na srce, naj ljubijo našo Ciril - Metodovo družbo, naj navdušenje do nje nikoli ne preneha in naj bo vsakdo radodaren, kadar je treba družbo podpreti. Velike so potreščine

te družbe, a je velika tudi požrtvovalnost njenih prijateljev, da imamo trdno vero in zavest, da ta požrtvovalnost ne bo nelehala, ampak se še bolj zvišala.

V tem nas podpira velikanska udeležba idealno navdušenih Slovencev iz vseh krajev naše domovine na zadnji skupščini. Tu ni nič prisiljenega, tu sem ni nihče gnal ovčic in jim plačal, da so sploh prišli. Vsakdo je sam rad prisel in veselje je vsem žarelo na obrazu, da se more udeležiti praznika slovenskega naroda. Kakšen razloček v primeri z nedavno prirejeno klerikalno prireditvijo! Toda nič besed, nič primer v teh slavnostnih mislih! Treba je le pogledati eno ali drugo in razumnemu človeku je dovolj. Odkrito navdušenje, čista idealna srca, nesebična ljubezen tukaj — tamkaj prisiljenost, priganjaštvo in plačevanje!

Ostanimo zvesti družbi in zvesti ostanemo tudi idealom vsakega pravega Slovenca!

Drugi praznik smo imeli s proslavo petindvajsetletnice »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev.« Tudi jako pomemben praznik v današnjem času, ko hoče klerikalna večina zaslužniti vse naše učiteljstvo, ko je napreden učitelj ali učiteljica izpostavljena najhujšemu zatiranju in preganjanju. Tukaj pritiska klerikalizem učiteljstvo tam, kjer ga najbolj boli: v plači. Sramotno so danes plačani naši učitelji in če hoče kdo dobiti priboljšek, se mora zapisati klerikalcem. Ali je čudno, da se je mnogo učiteljev prelevilo in vdalo hlapčevanju stranki, ki zanje ni imela ne dobre besede, ne dobrih dejanj.

Ali v slovenskem učiteljstvu so še značaji, veliko več značajev kakor koritarjev. Srce se je moralo razveseliti človeku, ki je gledal to velikansko množico zavednih, neomajno značajnih mož in žen, ki so od vseh strani prihiteli, da slave petindvajsetletnico svoje osrednje organizacije. Sami niso mislili, da jih je toliko, da je toliko kremenitih značajev, ki ne prodajajo svojega prepričanja za denar, čeprav žive v bedi in pomanjkanju. Klo-

buk doli pred temi ljudmi, ti zaslužijo naše občudovanje in vse naše simpatije.

Ljubimo in spoštujemo napredne učitelje in učiteljice! Reveži so sicer materialno, toda bogati so v duši in značaju in zato vsega spoštovanja vredni. Poplačajmo jim mi njih preganjanje in zatiranje s tem, da jih ljubimo, da jim pokažemo, kako so nam dragi in ljubi vsled njih značajnosti. Dokler ima naš narod še dosti takih učiteljev, se nam tudi ni treba bati propadanja, kajti zaveden napreden učitelj je tudi najbolj zaveden narodnjak in le značaj more vzgajati značaje, dočim pri kupljenih dušah ni pričakovati kaj takega.

Zato se tudi »Slovenski Dom« veseli praznika zavednega učiteljstva in kliče: Ostanite značaji in naši otroci bodo tudi značaji!

Skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Domžalah.

V ponedeljek se je vršila skupščina naše šolske družbe. Zaradi pomanjkanja prostora se moramo omejiti le na prav kratko poročilo. Udeležba iz vseh krajev Slovenije je bila ogromna in pozdravi v Domžalah prav prisrčni in navdušeni. — Glavno zborovanje se je vršilo v »Sokol-skem domu«.

Telovadnica je bila do zadnjega kotička polna. Zborovanje je otvoril prvomestnik gospod vladni svetnik Senekovič s pozdravnim govorom, pri katerem je pozdravil nekatere zastopnike: župana dr. Ivana Tavčarja, poslanca dr. Vl. Ravniharja in dr. Trillerja ter dva zastopnika Čehov, gosp. Skalo in Skalickega, katerih prvi je zastopal »Ustř. Matico Šolsko« v Pravi. Češki gostje so bili pozdravljeni z navdušenim ploskanjem. Nato je prvomestnik pozdravil izmed skupščinarjev prav posebno tri navdušene Cirilmetodarje, ki so se udeležili poleg drugih vnetih delavcev za blagor naše družbe, to so: Luka Svetec, ki je prvi po letih in se je udeležil vseh skupščin, gđč. Mankočeva iz Trsta, ki marljivo dela za »Družbo« in Dimniko-

va mati, ki se je borila za Družbo že v vi-harnih ptujskih dneh. Vsi ti pozdravi so bili sprejeti z vihnim ploskanjem. Nato je podal prvomestnik daljši pregled delo-vanja v zadnjem letu. Ta pregled kaže, da je Družba vestno vršila svojo dolžnost. — Dohodki so se razmeroma nekoliko znižali, ker smo v težkem času priskočili na pomoč svojim južnim bratom, ki so bojevali odločilni boj za osvobodjenje. To se je poznalo tudi pri Ciril - Metodovi družbi za Istro in pri češki Šolski Matici. Kljub temu so šle podružnice marljivo na delo in tudi občinstvo je storilo svojo narodno dolžnost. — Na koncu govora se je spomnil prvomestnik onih članov, ki so tekom leta umrli — posebno pa onih dobrotnikov Družbe, ki so se na smrtni postelji spomnili Družbe z volili, oziroma so njih sorodniki o priliki njih smrti položili večji dar — Družbi na oltar. Naštel je precej lepo vrsto imen teh dobrotnikov, katerih spomin se bo v Družbi stalno ohranil. Trije največji dobrotniki preteklega leta so: Fabijančič, Košmelj in Babič. Skupščinarji so zaklicali pokojnikom »Slava!« in se dvignili s sedežev.

Nato se je priglasi k besedi Čeh gospod S k a l a, ki je v krepkih besedah pozdravil skupščino v imenu češke Šolske Matice in je pokazal na avstrijski sistem, ki dela nemške šole po Solunu, Carigradu in v Albaniji — svojim državljanom pa ne da niti toliko pravic, da bi si mogli doma sami za svoj denar postaviti šole za svojo mladino.

Za njim je pozdravil zborovanje zastopnik češkega učiteljstva gospod S k a l i c k y. Opozarjal je na razmere na Dunaju — kjer je vlada zaprla češko šolo, ki je prava palača — češki otroci pa se morajo sedaj po 5—10 skupaj učiti kje v kakih sobah, po trgovinah itd. Po Češkem vzdržuje vlada neko nemško šolo za pet nemških otrok — na tisoče čeških otrok pa je brez šol. Želi Družbi uspeha, obenem pa tudi izpremembo sistema v Avstriji, da bo konec takim razmeram, da bo država, ki jo tvorijo lastni državljani, sama sebi t. j. državljanom skrbela za šolstvo. — Burno ploskanje je pritrjevalo tem besedam.

Tajnik Družbe gosp. profesor Š l e b i n g e r je podal nato pregledno tajniško poročilo. Najlepši dogodek preteklega leta je otvoritev šole pri Sv. Jakobu v Trstu. To je bil gotovo najlepši spomenik 25letnice družbinega dela. Začelo se je v Trstu z majhnim številom, danes je v družbenih šolah 1730 učencev. Država plačuje sedaj 15 učiteljskih sil. Otroških vrtcev je v Trstu 8 in so prenapolnjeni. Družba ima sedaj 53 učnih sil. V njenih šolah je 2206 otrok (309 več nego lani) v 20 otroških vrtcih je 1486 otrok. **Tako skrbi Družba za 3692 slovenskih otrok.** — Podružnice po večini marljivo delujejo. **Vseh članov je nad 18.000.**

Na Kranjskem se je ustanovilo v zadnjih letih 45 novih podružnic. V zadnjem letu le ena (Zalog - Vevče), ki pa je pokazala izredne uspehe. Na **Kranjskem** je nad 8000 članov v podružnicah. Slabše je na **Štajerskem**. Tam je v 95. podružnicah 4800 članov. Na **Koroškem** je 9 podružnic. Na **Goriškem** so pritrile 4 nove marljive podružnice. Kraška vas Gabrovica kaže, kaj se da doseči med našim dobrim ljudstvom. Tam je vsaki peti človek član podružnice. Dve vasi na Goriškem sta dali več članov, nego marsikatero gorenjsko mesto. Na Goriškem je sedaj 50 podružnic z 2800 člani. **Trst in okolica** imata 19 podružnic. V Istri so tri. Primorska in Kranjska imata prvenstvo v delu. Mariborski jubilej pa je pokazal, da bo tudi na Štajerskem boljše. Letos je pristopilo **28 novih pokroviteljev**, plačalo se je **75 novih obrambnih kamnov**. Vseh pokroviteljev je 616. — Obrambnih kamnov je plačanih **724. Treba bo, da gredo vrli Cirilmetodarji vneto na delo za družbo.**

Po tajnikovem poročilu se je priglasi k besedi gospod B a j t, ki pravi, da bi bilo treba storiti vsa pota, ako se od strani občin delajo Družbi ovire pri zidavi novih šol. — Prvomestnik pojasni, da se je to zgodilo, da so pa v Avstriji časih tudi vsa pota — zama.

Blagajnikovo poročilo.

Blagajnik gospod notar H u d o v e r n i k je podal daljši pregled o Družbenih dohodkih in izdatkih. Dohodki so razmeroma padli. Račun, listki in nar. listki so nesli manj nego lani. Podružnice so marljivo zbirale. Prvenstvo ima moška podružnica v Trstu, ki je sama dala čez 9000 kron. Sploh je Trst sam mnogo prispeval. Štajerska je padla za par tisoč kron. Svoj primanjkljaj je Družba krila iz Karla Kotnikovega zaklada. **Proračun kaže 306.000 kron stroškov. Od teh je kritih 146.000 K, manjka še 160.000 K,** ki jih bo treba nabrati. — Blagajnik vabi vse na delo za Družbo.

Gospod dr. V l. R a v n i h a r je predlagal kot preglednik odbornikom absolutorij. — Sprejeto s ploskanjem.

Gospod poslanec F e r l u g a je svetoval, naj se porabi vsaka prilika v družbi, da se zbira za Družbo. Tudi igralci - tarokarji in drugi naj plačajo svoj del.

Gosp. R e b e k je svetoval, naj se pri vseh računih zahteva narodni kolek. Računi brez narodnega kolka naj se ne likvidirajo. (Z odobravanjem sprejeto.)

Nato so se vršile volitve in so bili v odbor voljeni prejšnji odborniki.

Popoldne se je vršila velika narodna veselica, kjer se je za Družbo nabralo veliko darov.

Tako je zopet ob velikem navdušenju in veliki ljubezni do Družbe minil ta veliki dan, ko naša ljubljena Družba obračuna s svojimi prijatelji.

Novice z Balkana.

Srbi vsem naprej!

Z zavistjo zre marsikatera velesila na junaško Srbijo, ki je ostala kljub velikanskim žrtvam dolgotrajnih vojn, prva država na Balkanu, oziroma se je povzpela iz zaničevane in omalovaževane države do prve vloge na Balkanu. Romunska sicer zahteva za sebe nekako posebno stališče, toda nobeden ne more, če ga ne slepi srastno sovraštvo do Srbije, odreči Srbiji prednosti pred vsemi drugimi državami. Komaj je bil razglašen mir, še ni bilo odloženo orožje, že je stopila Srbija kljub velikanskim zaprekam in težkočam na gospodarskem in kulturnem polju na prvo mesto na celim Balkanu in danes lahko trdimo, da je ni države na celim kontinentu, ki bi mogla izvršiti v tako kratkem času, kar je izvršila Srbija v par dneh. Povsod se je že pričelo redno življenje in dasiravno se še vedno vidijo na vseh koncih sledovi grozne vojne, vidimo povsod tisoč in tisoč rok, ki se trudijo izbrisati bridke spomine in predvsem pripraviti srbske sinove na novo, še resnejše delo, kakor je krvavo delo vojne. Irgovina, obrt, rokodelstvo, veda, vse se je vrnilo na svoje mesto in že se je pričelo delo. Vsak dan nam prinaša na teh poljih novih presenečenj. Če smo slišali o velikanski gospodarski moči Srbije, ki svojega izvoza niti v vojnem času ni ustavila, se moramo čuditi sedaj, da je dovoljen sedaj iz Srbije tudi že izvoz žita in krme. Malo rok je ostalo doma, da so obdelale zemljo, toda zdi se, da so se te roke podvojile in potrojile. Vojna pomeni navadno gospodarski ruin prizadetih držav. Zlasti agrarne države so mnogo trpele pod vojno. — Tega pa ne vidimo pri Srbiji. Gotovo so izgube poedincev, zlasti trgovcev in obrtnikov velikanske. Zato si bodo ti sloji le počasi opomogli, v celoti pa lahko trdimo, da Srbija gospodarsko ni trpela toliko, kakor katerakoli druga država na Balkanu. Da se vračajo v Srbijo povsem normalne razmere, nam dokazuje tudi dejstvo, da se prične te dni že na vseh srbskih železniških progah reden promet.

Turki med seboj ali revolucija v Odrinu.

Iz Odrina prihaja preko Sofije sledeča vest: Prvi dan bajramskih praznikov so se sestali vojni minister generalisimus Izzet paša, generala Huršid in Abuk paša ter mnogo drugih turških častnikov, v salonu konaka, da sprejmejo običajne čestitke povodom praznikov. Tudi Enver beg se je zglasil in čestital vsem, samo generalu Abuk paši ne, ker je njegov osebni in politični sovražnik. Huršid paša je skušal nasprotnike z ozirom na verske predpise bajramskega praznika sprijazniti ter je skušal Enver bega pripeljati Abuk paši. Ko se je Enver beg upiral, je zaklical Abuk paša: »Pustite mi tega pušta! (To-

liko kakor deček, ki se prodaja pohotnežem.) Od zločinca ne potrebujem čestitk!« Enver beg se je nato revanširal z enako krepko psovko »pesaveng« (sovodnik), nakar je Abuk paša ves razjarjen poskočil proti Enver begu in iz revolverja streljal na njega. Ena krogla je zadela Enver bega v roko in ga ranila. Zadevo so takoj naznanili v Carigradu, nakar je klečeplazka mladoturška vlada zapovedala, da se Abuk paši vzame sablja in general sam vtakne v ječo.

Ko so prišli častniki, pripadniki komiteja k Abuk paši, da izvedejo povelje, so se uprli častniki njegove divizije njegovi aretaciji. Prišlo je do ljutega boja s sabljami in revolverji, pri čemer je bil pet častnikov usmrčenih in kakih 20 častnikov ranjenih.

Vojni minister Izzet paša je došel še isti dan s posebnim vlakom v Carigrad, da poroča o dogodku. Zdi se, da so tudi bolgarski delegati kmalu izvedeli za ta dogodek, ker se je izrazil eden izmed bolgarskih delegatov: Vemo, da traja strankarstvo v turškem častniškem zboru, tako v vojski, kakor v mornarici, naprej in upamo torej, da bo porta nam nasproti bolj popustljiva.

Kraljevi poseti.

»Politika« poroča iz dobro informiranih krogov: V jeseni se bodo vršili med Belgradom, Atenami in Cetinjem kraljevi poseti. Kralj Peter pride ta čas tudi na dunajski dvor.

Boji ob srbsko - albanski meji.

Na srbsko - albanski meji so se vršili te dni resni boji med srbskimi četami in arnavtskimi razbojniki, ki so podpihovanji od zunaj in napadajo srbsko ozemlje. Seveda so bili arnavtski razbojniki tepeni, ker srbska armada, ki je bila kos turški in bolgarski armadi, bo vedno kos tudi arnavtskim razbojnikom, ali ti napadi rodijo lahko dalekosežne posledice, ker Srbija jih ne bo trpela in njena armada se ne bo omejevala na odbijanje arnavtskih čet od srbske meje, temveč bo udrila na samo ozemlje novopečene arnavtske »države«.

Albanski roparji.

Hoti in Grudi so ustanovili četo, ki je zasedla gorske vrhove vzhodno od Tuzija ter usmrtili enega Črnogorca, dva pa ranili. V Tuziju vlada hudo vznemirjenje.

V Valoni se je vršil protestni shod proti Grkom, ki si hočejo prisvojiti nekaj albanskih krajev. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva varstvo velesil za vse Albance, ki pridejo pod Grško. Po shodu je odkorakala množica pred avstro - ogrski in italijanski konzulat in pred stanovanje angleškega poslanika Herberta.

Črnogorska vlada je izročila vetesilam noto, v kateri jih opozarja na dogodek pri Tuziju ter pravi, da bodo ti dogodki škodljivo vplivali na delo mednarodne mejne komisije. Črnogorska vlada zahte-

va, da velesile napravijo mir, sicer bo sama prisiljena skrbeti za mir.

Razgled po svetu

Lex Kolisko.

Pred leti je dunajski občinski svetnik Kolisko v občinskem svetu dunajskem vložil načrt zakona, da se na Dunaju ne sme vršiti niti javni, niti privatni šolski pouk v drugem kakor v nemškem jeziku. Ta načrt ni dobil najvišje sankcije. Zdaj so pa Nemci sklenili nabirati podpise, da se ta zakon, ki bije v obraz vsaki pravičnosti, uveljavi, in v ta namen hočejo nabrati dva milijona podpisov. Na glavni skupščini »Süidmarke« v Inomostu je sporočil prvomestnik nemškega obrambnega odbora na Dunaju, da je zbranih že nad 700.000 podpisov za lex Kolisko. Prej kakor je bilo upati, bo tedaj zbranih 2.000.000 podpisov.

Črnogorska poslaništva.

Črnogorska vlada je sklenila ustanoviti poslaništva na Dunaju, v Petrogradu in v Belemgradu. Diplomatična agencija v Carigradu se opusti.

Kolera na Ogrskem.

Na južnem Ogrskem se je kolera precej razširila in zahtevala veliko žrtev. Zdaj poročajo tudi iz Budimpešte, da se je nenadoma pojavilo neodvisno drug od drugega pet slučajev kolere. Med zbolelimi sta tudi dva otroka, ki sta zbolela v šoli. Šolo so takoj zaprli.

Policijski šef - zagrebški premeščen.

Sobotni zagrebški uradni list poroča, da je bil dosedanji policijski šef zagrebški, Sporčić, premeščen k deželni vladi. Obenem je bil okrajni predstojnik v Vitrovici, Iv. p. l. Mramovič, imenovan za zagrebškega policijskega šefa. Odpoklicanje policijskega šefa Sporčića se pripisuje dejstvu, da so bili tekom enega leta pod njim izvršeni trije atentati na komisarja Cuvaja in na Skerlecza. Sporčić je igral svoj čas zelo veliko in zelo značilno vlogo v škandaloznih veleizdajniških procesih. Njegovo korespondenco z glavno pričo Nastičem je odkril poslanec dr. Budisavljevič v saboru. Sporčić je imel pozneje po banom Tomažičem in pod komisarjem Cuvajem zelo odlično mesto.

Židovsko vseučilišče v Jeruzalemu.

Enajsti židovski kongres je izvolil komisijo, ki naj pripravi ustanovitev židovskega vseučilišča v Jeruzalemu, za katero je zbranih že 400.000 K.

Kitajska in Japonska.

V kitajskem mestu Nanking so Kitajci ubili nekaj Japoncev. Vsled tega so bili Japonci zelo razjarjeni in odločno zahtevali, da se gre z vojsko nad Kitajsko. Japonska vlada je že poslala pred Nanking dve križarki in izkrcala 200 pomorščakov.

Angleški listi pa poročajo, da je japonski cesar odredil mobilizacijo cele japonske vojne mornarice in dveh letnikov reserve. Torej grozi na Daljnem Vzhodu zopet vojna. V Kitajski je itak huda domača revolucija, ker nekateri niso zadovoljni z republiko. Morda bodo Japonci napravili red in se polastili kitajskih pokrajin, toda tukaj bodo tudi Rusi imeli besedo.

Hvalisanje.

Nemški cesar Viljem je povodom izročitve maršalske palice grškemu kralju govoril. V svojem govoru je naglašal, da je grški kralj ponovno javno priznal, da se ima Grška zahvaliti za svoje uspehe pred vsem preizkušenim pruskim načelom v vojni. »Moja vojska,« je izjavil, »je ponosna na to sodbo grškega kralja, ki je obenem tudi dokaz, da jamčijo pruski principi vedno zmago.« — No, ker so Turki, ki so jih vodili pruski častniki, tako sramotno podlegli, imajo Prusi vsaj v tem zadoščenje, da so Grki bili srečnejši proti Bolgarom — toda kakor vsak človek vé, le vsled tega, ker so bili Srbi zmagovalci in Grki pravzaprav niti ene večje zmage nje niso dosegli.

Grška, Nemčija in Francoska.

»Agence d'Athene« poroča, da je vse grško časopisje skrajno nezadovoljno s svojim kraljem, ki je neavtoriziran in v nasprotju z resnico hvalisal pruski sistem v armadi. Če je bil tudi kralj v nemških vojnih šolah in če se je izučilo v teh šolah tudi nekaj grških častnikov, to vendar še ni dokaz, da je zmagovala nemška taktika, zlasti ker je vsej javnosti znano, za kako velike usluge se ima zahvaliti Grška zlasti Francoski. Teh uslug Grška Francoski ne bo nikdar pozabila, ravno tako malo, kakor francosko pomoč materialno in moralno in pa usluge generala Eydouxa in francoske vojaške misije. Časopisje živo obsoja, da so dale besede grškega kralja povod za nesporazumljenje med Francosko in Grško.

Slovenija

s **Konfiskacija »Slov. Doma«.** Zadnja številka našega lista je bila zaplenjena radi dveh dopisov iz Št. Vida in iz Semiča. V dopisih so se omenili doživljaji udeležencev katoliškega shoda, ki so jih ti sami pravili. Stvar je torej prav nedolžna, toda naše državne oblasti so najboljši branitelji klerikalne stranke in zato je prišel tudi »Slov. Dom« pod nož državnega pravdnika. K stvari se še povrnemo.

s **Kranjski deželni zbor.** Vlada se pripravlja na sklicanje deželnih zborov, vsaj nekaterih, to je tistih, o katerih ne onemogoča obstrukcija rednega dela. Samo o sklicanju kranjskega deželnega zbora se nič ne sliši, dasi v tem ni obstrukcije, pač pa ima rešiti celo vrsto velevažnih nalog.

Z ozirom na to smo se informirali na mero-dajnih mestih, kaj je s sklicanjem dežel-nega zbora, in na svoje začudenje smo iz-vedeli, da klerikalni politični krogi naj-brže ne marajo, da bi bil deželni zbor se-daj sklican, nego delajo na to, da bi bil sklican le na dva ali tri dni v decembru, tako, da bi rešil samo proračunski provi-zorij za prihodnje leto, da bi pa ne imel ne časa, ne prilike za kritični pregled dežel-nega gospodarstva, za razpravljanje o de-lovanju deželnega odbora in izvrševanje pristojne mu kontrole

s Deželna elektrarna na Završnici. V uvodniku zadnje številke smo že poveda-li, da priobčuje gospod Tomaž Pavšlar iz Kranja dolge članke o deželnih električnih napravah, ki so že zdaj stale deželo mili-jon, a je poljedelsko ministrstvo naenkrat ukazalo, da se morajo vsa dela ustaviti. Članki gosp. Tom. Pavšlarja, ki je bil ved-no zvest pristaš klerikalne stranke in ji pripada najhruž še danes, vsebujejo take stvari, da kar kriče po državnem pravd-niku in po kriminalu. Gosp. Pavšlar se bo-ri sicer za svoje pravice, a obenem se po-teguje tudi za blagor cele dežele. Že kar je gosp. Pavšlar doslej razkril, smrdi do ne-ba... Kdo ve, kaj še vse pride. A namesto da bi prizadeti klerikalci tožili, namesto, da bi stopili pred sodišče in zahtevali, naj gospod Pavšlar dokaže svoje strašne ob-dolžitve, ali pa naj bo kaznovan, so zlezli pod klop. Kakor se na obdolžitve gđne. Kamile Theimerjeve niso upali tožiti, tako se tudi zaradi obdolžitve gosp. Pavšlarja ne upajo. Pod mizo morajo čepeti in še ga-niti se ne smejo. Ti poštenjakoviči, ki bodo deželo kmalu pripravili na rob propada, mečejo svojim backom s katoliškim sho-dom pesek v oči, za tako hude obdolžitve pa nimajo korajže, da bi tožili in se bra-nili. Kaj čaka še deželo Kranjsko, ako jo bodo še dolgo vladali taki ljudje? Na noge torej, kranjski kmetje, pobrigajte se za lastno organizacijo, kajti bliža se že čas, oškoduje deželo kranjsko. »Slovenski ko se bo lahko pometlo s stranko, ki tako Dom« bo rad glasilo samostojne kmečke organizacije, le ustanoviti jo je treba.

s Teorija in praksa — ali besede in dejanja. Na katoliškem shodu je dr. Sre-brnič med drugim dejal: Delo za narod je, če delamo za katoliški tisk, ki vodi vedno boje zoper laži in nemoralnosti, ki podaja ljudstvu zdrave in prave izobrazbe, ki vzbuja in goji v njem in nas vseh tistega plemenitega duha in ponosne samostoj-nosti... itd. — Somišljenik z dežele nam pa piše: Z zanimanjem sledim boju Ka-mile Theimerjeve s klerikalnimi veljaki. Ko je ta nastopila s članki, kar nisem mo-gel verjeti, da so mogotci teh očitkov zmožni. rPišel je »Slovenec« s svojimi za-bavljicami in me skoraj preveril, da so vo-ditelji čisti kakor kristal. Z nepotrpežlj-i-vostjo sem čakal obravnave, ki bi bila mo-rala dognati resnico. »Slov. Narod« prine-se vest, da je odgovorni urednik »Sloven-

ca« zbežal. »Slovenec« molči, kakor grob. Njegove dostojnosti tudi preje nisem cenil veliko, ampak da je zmožen takih nizkot, si nisem mislil. Preje se je junaško trkal na svoja koščena prsa, sedaj pa samo mol-če trobenta svojim voditeljem: Memento mori (spomni se smrti!). To je katoliški tisk, ki vodi boje zoper laži in nemoral-nost. Še slabši je »Domoljub«, ki mu je ljudstvo samo dalo ime »Lažiljub«, kar tudi zasluži.

s Demonstracije Slovencev proti Nem-cem v Gorici. V Gorici obstoji nemško društvo železničarjev. Pri društvu je sicer več kakor polovica Slovencev, vendar je društvo povsem nemškega značaja. Za ne-deljo je to društvo napovedalo veliko de-monstrativno slavnost. Nemški nacionanci so hoteli s to slavnostjo pokazati svojo moč v Gorici in Lahi so jim šli pri tem na roko ter jim dali celo mestno godbo na razpolago. Slovenci so pri okrajnem gla-varstvu ugovarjali, da bi se dovolila javna demonstracija in glavarstvo je tudi prepo-vedalo bakljado in nastop z zastavami ter dovolilo samo veselico. Vzlic temu je prišlo do demonstracij. V nedeljo zjutraj so se namreč pripeljali na to slavnost nemški železničarji s Koroške in Štajerske in v družbi z goriškimi korakali v mesto. Vzlic policijski prepovedi so razvili dve zastavi in šli v mesto nalašč ravno mimo »Trgov-skega doma«, kjer je bil za tisto ure na-povedan shod za slovenske šole. Nemci so se pred »Trgovskim domom« še nekaj obotavljali in izzivali, nakar je nastala ve-lika demonstracija proti njim. Slovensko občinstvo je energično nastopilo proti nemškim izzivačem in jih pognalo stran, da so bežali v kinematograf in svojo za-stavo izročili policiji. Ko so bili Nemci po-skriti v kinematografu, se je vršil shod v »Trgovskem domu«, ki je zlasti burno po-zdravil ukaze princa Hohenloheja, po sho-du pa so udeležniki z zastavicami v rokah odšli skupno iz »Trgovskega doma«. To je dalo povod policiji, da je naskočila na Slo-vence in jih začela razganjati. Zlasti poli-cijski komisar Casapicola je bil ves besen in je rabil izraze, zaradi katerih se je šla posebna deputacija pritožiti proti njemu na glavarstvo. — Končno se je policija z go-limi sabljami lotila Slovencev in jih razpo-dila. Nemška manifestacija je bila seveda preprečena. Tiho so se Nemci splazili iz ki-nematografa, na veseličnem prostoru pa je vladala velika klavrnost in tudi udeležba je bila jako slaba. Ko so Nemci zvečer od-hajali, so svoje zastave lepo skrili, spremljala jih je pa policija. Nemci so ta dan spoznali, da vzlic Forsterjevi in Hohen-burgerjevi podpori in potuhi Italijanov nemška drevesa v Gorici ne bodo zrasla do neba. V Gorici ni prostora za nemške demonstracije, tem manj, ko se niti Slo-vencem, ki jih je toliko v Gorici, ne do-voli obhod z razvitimi zastavami.

s Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljub-ljani se prične vpisovanje v one oddelke,

ki začno s poukom sredi meseca septem-bra, v ponedeljek, dne 15. septembra ob 9. dopoldne. — Podrobneja pojasnila stoje v inseratu, objavljenem v »Slovenskem Na-rodu« dne 6. septembra in tudi na črni de-ski zavoda.

s V vsakem oziru zasluži prvo mesto med vsemi kavnimi pridatki Kolinska kav-na primes. Glede njene kakovosti je sodba vseh naših gospodinj edina: da je najboljši kavni pridelek. Obenem je pa tudi edino pristno domače blago te vrste. Naše go-spodinje torej najraje kupujejo Kolinsko kavno primes, ker je najboljši in edini do-moči kavni pridelek. Opozarjamo, da je treba pri nakupovanju dobro paziti na varstveno znamko »Sokol«, ker je samo v zavitkih s to znamko pristna Kolinska kavna primes.

o Ljubljanska okolica o

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Ker je cel Št. Vid z veseljem sprejel dopis o katoliškem shodu in so zlasti klerikalci bili za-dovoljni glede opomb o vitezu jalove po-stave, ki so rodile celo med orli mnogo »polzkih«, se nam zdi dobro, da tega ze-le-nega kameleona še malo požgečkamo. Ru-de se je rodil po volji božji in po volji svo-jih staršev pred kakimi dvajsetimi leti. Recimo, da je bil star 12 do 13 let, ko je vstopil v »mgnazijo«. V tem svetem času se začne njegovo delovanje za katoliško stvar. Zapisati pa se je bilo treba v taka društva, ki skrbje za dušni in telesni bla-gor človekov. Potoženo bodi Bogu, da jih imamo v Št. Vidu trikrat preveč. Pa sami časti vredni stanovi! So čuči, so orli, je inarinarska zveza in kot zabela naj bodo še četrtoednice. Nekaj smo pa pozabili! — Pevce! Pa Rude ima tak lep te nor! Z veseljem in občudovanjem so poslušala dekleta Rudelnov prvi tenor; saj tako lepo zveni in brenči notri gori do lin — še Klan-farjeve gospodične, ki so spančkale na me-hkih posteljah, so se morale zbuditi. Od tedaj naprej se je Rude večkrat s celim petelinjim zborom udeležil velikih veselic, zadnjič pa še celo katoliškega shoda. Po-vsod so ga občudovali in mu burno plo-skali, ko je hreščal kakor rajnke Domi-karjeve harmonke. A Rudlček se ne po-baha samo s svojim pevskim talentom, ne, ima še drugih dobrih lastnosti v obilni me-ri. Tako je on tudi izvrsten turnar. V tej umetniži se je izkazal prvič v Dravljah ob priliki blagoslovljenja ljubljenca dravejske tercijalke, Šubeljnov Marjane. Bilo jih je čučov takrat kakih pet, same krepke in upapolne narave, najbolj fejest in postaven med njimi je bil pa le naš ljubljani Rude! Malo krive noge ima, kakor svoje čase Huni, ki so bili najboljši dragonarji celega sveta, in tako je prišlo do tega, da pravno farani, da bo Rude čez par let tudi jako čeden dragonarček — kakor bi bil iz škat-ljice vzet, tak bo! To ga bodo ata veseli, pa kaj ata, Urška, Urška! Veste, študent

Rude stoji pod vplivom lune. — In tako je ob časih, ko se je srebrna luna vozila po nebu, prišlo, da je Rude pomislil, da je brez ljubice. In milo se mu je storilo; pa je šel in si jo poiskal. »Gospodična, vse vam darujem, svoje telo in svojo dušo, v smrt grem za vas, samo da slišim tisto blaženo besedo: da — —.« Urška pa je dobra dušica, zato je bil Rude uslišan. Ob šušenju drevja in ob siju blede lunice so prinajali izza Cebavovega hotela odmevi dolgih, dolgih cmokov, tako dolgih, da so se gospodje odborniki, ki so znotraj dvorane »sejali«, skrbno povpraševali, ali je zunaj vihar ali kaj takega, tako dolgih in brez konca, kakor dolgo in brezkončno je Rudi drgnil šolske klopi v »mgnaziji«. Ker je Rude v mgnaziji prevečkrat cepnil — spodrdnilo je revežu — je sklenil postati vnet učiteljski in Slomškar. Poleg vsega tega je pa Rude še hud koritar in pristaš slovenske sleparske stranke. Ko so bile zadnjič občinske volitve, je Rude igral pri njih precejšnjo vlogo. Agitiral je za blagorodnega junaka izza Kraljičevega kozolca, da se je kar potil. To se razume, da se je Rude samo za želodec tako »knaifal«. Pa tisti večer je bilo toliko pijače, da so se kar v nji kopali, Klanfarjevega »ta bolga« in dolenskega cvička in ob splošnem, vsestransko veselem razpoloženju je Rude povzel: Predragi volilci in možje! Cenjeni gospod župnik, blagorodna gospa Klanfarjeva, čislani gosp. župan, draga, zlatkana moja Urška! Včeraj na vse zgodaj sem se napotil tja gori v Medno in na Turško čelo popisavat glasovnice. Težka je bila pot in truden sem bil. Pa ves trud in vsa pot, kako bogato sta poplačana! Radujte se, ker ste pobili rjovečega liberalnega leva, ki išče po Št. Vidu, koga bi požrl. Povem vam, čast takim možem! Pa moje veselje je še večje od vašega. Zakaj pečenka se cre zame na ognjišču in maziljena roka mi toči nocoj sladko vince. Naj živi cela soseščina, najglobokejši poklon pa velja novemu gospodu županu. Vzdignimo jih na svoje roke. Sprva ni šlo, ker so novi »gespud žegnan« prinesli s seboj toliko cvenka, da so vagali kar več centov. Pozneje ko se je bakšiš čudežno spremenil v vince, je pa Rude gospoda kar sam poprijel in ga nosil semintja. Lahko bi še več povedali o tem junaku, toda je škoda dragocenega papirja.

o Dolenjske novice o

d Iz Temeniške doline na Dolenjskem. Ko je minulo v Ljubljani katoliško slavlje in se razblinilo v prazen nič, je prijel naš presvitli v roko svojo pastirsko palico in jo mahnil birmovat na Dolenjsko. Pa nikari ne mislite, da je hodil po Dolenjskem peš, kakor Kristus po Palestini, kaj še! Lepo kočijo ima in brihtne konjiče, zauber »pedentarija«, pa nobel kočijaža! Že na zunanje, na posvetno, polagajo veliko važnost. Čudno le, da ni bil »pedentar« v ir-

hovcih in kočijaž v starem lajbču s svetlimi gumbi, — kakršne sem videl na katoliškem shodu, — »ofkaplanu« pa bi se bila izvrstno podala čukarska uniforma. — V Trebnjem je bil sprejem »nad vse slovesen«. Prišvedrali so Čuki, prikoracale Marijine device, pricapliale Bogomile. — Presvitli jih je lepo pohvalil, pa je vprašal, kje je Bašljev korenjak iz Škovca. Dejali so mu, da se uči vejnike brusiti in da se bo šele tja enkrat po novem letu dobrobra izučil v Krekovi metodi. Takrat pa bo vstal on in vsa njegova vojska, pridri bodo na dan in premagali z vejniki vse naše sovražnike. — Birma se je vršila v nedeljo in je bila letos prav značilna. Botre in botrice je izbiral farovž in ne starši. Odklonili so vsakogar, ki bere »Slovenski Dom« ali druge napredne časopise. Bili so torej botri in botrice le iz vrst našega dobrega krščanskega ljudstva, kar se je posebno popoldne videlo. Tako sladko so bili ginjeni, da je bilo veselje gledati to dobro ljudstvo. Poleg tega pa tudi svojim birmancem niso branili božje kapljice in majhni želodčki so kar bruhal iz sebe zaužite darove. Pač žalostno, — pa kaj se hoče, saj so bili botri in botrice vsi iz izbranih vrst katoliških mož in žena. — V Št. Lovrencu je obiskal presvitli tudi Tonetove pujske. V sv. pismu beremo, da je bil v starih časih hud boj za te nečiste živali, zdaj so pa tako napredovale, da so deležne celo škofovega obiska. Pa kaj bi zabavljali! Plemenite živalce so to, saj žro iz deželne in državnega korita in kar je največ vredno — one so Tonetove ljubljenske. — Iz Št. Lovrenca jo je mahnil presvitli na Čatež. Gori je posebno pohvalil nove zvonike na Zaplazu in rodovitnost devic, ki ima časih svoj izvor celo v daljnem mirnskem farovžu. — Pri Sv. Križu se je presvitli posebno zanimal za fajmoštrove batiranke in njegov talent za kupovanje gruntov. Župnik mu je tudi obljubil, da bo napravil Čuke in da je že v dogovoru glede prostora s Cvajerjem. Po njegovem mnenju so oni prostori najboljši. — Na Mirni smo zopet »nad vse slovesno« sprejeli vladiko, ki pa ni bil videti posebno dobre volje. Zamalo se mu je zdelo, da je naš fajmošter dal tisočak rajše Balantovi, kakor pa škofovim zavodom. Pa Tone že ve, zakaj ga je dal. Je bilo pa lušno! Stavimo sto na eno, če bi bil Tone za botra, bi bil kljub temu dober, da je dal celi fari tako pohujšanje. Da, da, brati napredne časopise je velik greh — zapeljavati nedolžnosti, so pa odpustki. Na to polje se spravite, gospodje, pa pustite nas kmete pri miru. Seveda vam je neljubo, če čitamo liste, ki poročajo zgolj resnico in razkrivajo vaše napake.

d Iz Št. Lovrenca ob Temenici. Dolgo smo pustili našega političnega petelina pri miru, ker smo mislili, da postane boljši in ker je na kvaterno nedeljo rekel na prižnici, da nas bo kar pustil. Najbrže zato, ker se o njegovem lahkomišelnem gospo-

darstvu v svinjarni in mlekarni kaj čudne reči govore. Koliko smo že hudega pretrpeli od župnika, tega ne moremo nikoli opisati. Ker se Tone zdaj poslužuje žensk in vere zoper nas, ga hočemo večkrat opisati. V »Bogoljubu« sem bral: »Po ženi bomo dosegli, da bomo imeli enkrat gladko klerikalno polje, zato se moramo teh držati.« Zato se tudi naš župnik drži žensk. Napravil je »Čebelico«, da mu marinarice noter denar nosijo. Ob smrti kakega vlagatelja pa že tako napravi, da »Čebelici« ni treba nič izplačati. Večkrat naroči tudi kakega duhovnika od drugod in dne 18. avgusta nam je celo rdeč, lep jezuit iz Ljubljane pridigal. Med drugimi je rekel: »Pri ličkanju koruze in ko manete proso, pridete z ženskim spolom skupaj. To je zelo nevarno, ker grdo govorite in se pregrešno spogledujete.« Bogve, če je našega župnika kaj zadela ta pridiga, ker ima v mlekarni in pitališču same marinarice. — Liberalce pa hoče vse pohrustati in kdor je naročen na »Slovenski Dom«, ga ne sprejme za botra. »Slovenskemu Domu« se imamo najbrže zahvaliti tudi za kapelico in revnega Jezuščka v nji, kakor ga je imenoval župnik. Pravi, da je še 300 kron dolžan na kapelici, toda tega ne pove, koliko so zanj nabrale dekleta. Vsako priliko porabi, da izžme iz nas denar in če bo Oblak še dolgo pri nas, bomo ob denar, pa tudi ob vso vero.

d Iz Brusnic na Dolenjskem. Ker nočemo nikomur delati krivice, izjavljamo na dopis v št. 36., zadevajoč g. župnika, da je dopis prišel v list po pomoti, da vsebino dopisa glede Gabrcev in Škedljevega tanta popravljamo v toliko, da obstojajo o tem samo govorice, na katere se je težko zaneesti. Ker ne vemo, če so te resnične in ker s stvarmi, ki so mogoče izmišljene, nočemo delati nikomur krivice, podajamo to izjavo, ko smo se o stvari zadostno prepričali, iz lastnega nagiba.

d Iz Kota ob Kolpi. Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe! Te zlate besede, ki jih je učil naš Odrešenik, je vrgel vrhovski župnik med staro šaro. To je pokazal Izasti pri otrocih. Učence iz vasi Kot imenuje »hrvaške pse«. In zakaj? Zato, ker mu njih očetje ne puste delati z občino, kar bi se mu zljubilo. — Še en vzgled: Deklice od 14. do 16. leta in še naprej bi morale biti vsako nedeljo od 4. zjutraj do pol dneva v cerkvi, popoldne pa v farovžu, ne glede na to, da jim je daleč in da se morajo njih matere potem same ubijati doma z živino in drugimi hišnimi opravili. Ene mu očetju se to ni prav zdelo in ni pustil svoje hčere v farovž. Kaj stori Jerič? Očetju pošlje sledi spomin: Ako ne pošljete svojega šoloobveznega otroka v treh dneh v nedeljsko šolo, plačate globo 20 do 100 kron. Misli si je v svoji neumni pameti, da se bo kmet tega prestrašil. Pa glej spaka! Kmet mu odgovori kratko, da njegova hči ni šoloobvezni otrok in da mu lahko pokaže izpustnico. To je zadelo Je-

riča kot strela, da bi se njemu kmet ustavljal. Ali pomagati si ni mogel. Sedaj se je pa maščeval na njenem bratu s tem, da ga je po nedolžnem zapiral vsak dan, dokler ga niso rešile počitnice. Ko so bili otroci prosti pol ure med šolskim poukom, je ščuval druge, naj skočijo v lase Dameljskim. Lep vzgled ljubezni! — Dalje zabavlja naš Jerič čez dameljske fante in dekleta. Zato prosim odgovora na vprašanje: Kdaj so imeli z Damelji orožniki opravila? Vsakdo mora odgovoriti: nikdar! Njegovi ljubčki iz Vrha pa hodijo vsak mesec k sodniji. Kdaj je kakšno dameljsko dekle rodilo nezakonskega otroka? Če je kdaj, vendar ne že kakih 25 let. V njegovi fari sicer tudi ni tega veliko, vendar se ta prikazen rada pojavi vsako leto pri kaki tretjerednici. Koliko žalostnih dni je prežive-la vas Damelj v zgodovini? Kolikokrat so morali nje prebivalci bežati v Lapič pred Turki in drugimi roparji? Ali tako ljutega sovražnika, pa da bi imel tako malo moči do nje, kot je vrhovski župnik, še ni videla. Pa naj nas le sovraži! Pred njim se ne bomo skrivali, ne bomo bežali v Lapič, in tudi ne prosili na kolenih milosti kot Canjarka, ampak bomo pogumno odbijali njegove napade, dokler ga ne ukrotimo. Amen.

Pravicoljub.

d Iz Mokronoga. Naš svetovno znani župnik Heinrich Bukowitz popravlja sedaj farno cerkev, v prvi vrsti glavni altar. — Birma se bliža in naš fajmošter se hoče pri Tonetu prikupiti z novim altarjem, za katere stroške je ožej revne farane. Rado-vedni smo, ako bo župnik Bukowitz pokazal prevzvišenemu tudi svoj raztrgan kozolec in opuščeni vinograd v Malkovcu, kar je v škodo njegovih naslednikov. Upamo, da bo o tem molčal kakor grob ter da mu tudi ne bo povedal, koliko je iz svojega žepa prispeval za novi altar, ki ga je ravno toliko potreba kakor lanskega snega. Gospod fajmošter, le prikupite se Antonu, mogoče postanete kaj več.

d Jarčeva zvezda ugasnila na Muha-berju. (Za vzgled naprednim kmetom tudi v drugih krajih.) Kdor je vsa ta poročila vestno prebral, temu ni treba obširno razkladati tudi o shodu samem. Da pa se spomin še bolj utrdi, naslikajmo shod sam še s sledečimi potezami: Ko je Jarc uvidel, da je kljub vsem priganjanjem za ta shod prišlo komaj 30 njegovih, oziroma župnikovih kimavcev, se je zbal javno zborovati, kakor je bil namenjen. Namesto lepega »kanceljna« zunaj pred Osolnikovo hišo, si je za shod zbral peč notri v Osolnikovi sobi. Ko je sklenil, da bo raje za pečjo zboroval, kakor pa zunaj pod milim nebom, se je tudi odločil, da požene napredne zborovalce stran sploh od Osolnikovega hriba. Z lepa je vedel, da ne bo šlo. Zato se je zatekel k prav satanskemu načrtu, za katerega izvršitev je potreboval nerodnega vladnega zastopnika in orožnike. Ko je Golija prihajal, mu je Jarc šel nasproti, spotoma pa je bil tako nepre-

viden, da je proti nekemu klerikalcu izbleknil, češ, ti-le bodo zdaj precej izginili. Ravno v tem slučaju se je pokazalo, kako dobro je, če napredni zborovalci ob takih prilikah postavijo tudi take straže, ki se ne silijo preveč v ospredje, ampak vse dogodke mirno zasledujejo. Tako je tudi eden naših opazovalcev slišal, kako je Jarc Goliju prigovarjal, naj pusti napredne zborovalce, če ne gre drugače, s silo, z orožniškimi bajoneti razgnati. Golija se je nekaj časa obotavljal; najbrže se je v prvem trenutku še zavedal, da bi s takim nasiljem očitno lomil zakon. Na njegovem zgubančenem čelu se je poznalo, da tudi on študira morda še kak boljši načrt, pri katerem se lahko maščuje nad dvema osebama, ki jih on najbolj sovraži. To sta bila Žagar in Pirc. Končno sta se oba možakarja zedinila v svojih načrtih in jih začela takoj izvrševati. Jarc je stopil na prag in zavpil: Alo, moji možje, za menoj! Komaj je Jarc to zavpil in je par kimavcev za njim lezlo v vežo, je že od napredne strani tudi se slišal klic: Alo, mi gremo tudi na Jarčev shod v sobo. To sta pa Jarc in Golija hotela imeti. Golija se je hitro postavil na prag in naprednjakom branu vstop s tem, da je Osolnika nekako komandiral, da mora on, Osolnik, izrabiti svojo pravico kot hišni gospodar, ki sme zabraniti vstop v njegovo hišo, komur hoče. Osolnik je bil tako zbezan, da v prvem hipu ni vedel, kaj bi bil naredil. Komaj je Golija to opazil, je že poklical orožnike, ki so bili blizu Osolnikovega gospodarskega poslopja skriti. Že to dejstvo samo na sebi, da je vlada klerikacem dala kar tri orožnike na razpolago, za njih poveljnika pa samega okrajnega stražmojsira, ki je znan kot jako strog orožnik, in da so bili skriti kar trije orožniki za poslopjem, kjer bi se imel shod vršiti, kaže, da so klerikalci hoteli imeti človeške žrtve. In možje, tudi vi, ki pravite, da ste na katoliški podlagi, zapomnite si to, da je bil Jarc tisti, ki je za kmeta in njih prijatelje iz mesta pripravil orožniške bajonete in — krogle iz repetirke in stražnikovega samokresa. Vidite, tako dela kmečki poslanec! Poklicani orožniki so se postavili na večni prag, med Jarcem in Golijem, za pomoč sta jim dala še dva Mala-Ritušova civil-policaja. Ta dva sta imela oblast, da sta dovoljevala vstop samo tistim, ki so bili njima všeč. Taka so v svobodni Avstriji zborovanja na javnih ljudskih shodih. Da je tako očitno teptanje državnega zakona, od tiste strani, ki bi imela zakonu dati v prvi vrsti veljavo in lep vzgled, razburljivo vplivalo na navzoče ljudi, to je čisto naravno. Tedaj je koncipient gospod Lotrič vladnega komisarja vprašal, kakšen shod je to, če orožniki branijo svoboden vstop na zborovanje. Ta vladni komisar je vpričo orožnikov in zbrane množice odgovoril, da on sam ne ve, kakšen shod je to. Golija se res ni lagal, ako je to odgovoril. Kajti takega shoda avstrijski

zakon še ne pozna in se najbrže v celi Avstriji še ni prakticiral, zato je Osolnikov hrib na Muha-berju lahko postal zgodovinsko zanimiv. Zdaj sta Golija in Jarc mislila, da je nastal ugoden trenotek, da izpeljeta svoj načrt. Med naprednimi udeleženci shoda je bila tudi gospodinja, pri kateri Pirc stanuje. Ko je ona nekemu kmetu rekla, naj le gre v sobo, ker on spada med občane iz Prečine, katerim je Jarc dovolil vstop, je Golija dal orožnikom povelje, da jo odstranijo. Da, tako daleč smo že prišli v Avstriji, da postane vladnemu komisarju že tudi ženska nevarna, ki kmetu pove, da gre lahko na shod. Golija pa je imel pri tem svoj račun. Mislil je, da ko bodo orožniki dotično gospo hoteli odstraniti, se bo najpreje Pirc potegnil za njo, s tem pa zakrivil vmešavanje v orožniško službo, a za Pircem bo potegnil Žagar, za tem pa vsi drugi njuni prijatelji. Kaj bi se bilo v takem slučaju vse lahko zgodilo, o tem raje ne maramo razmotrivati. Nesrečnih tako ali tako bi jih bilo nemara kakih 20, če še ne več. Toda k sreči je treznost naprednih zborovalcev ta načrt onemogočila. Kajti Pirc, ki je videl, da bi znalo priti do nedoglednih žrtev, je ostal čisto miren in svoji gospodnji še sam svetoval, da naj se takoj odstrani. Ko je Golija uvidel, da s tem načrtom ni nič, je Pirc naravnost napadel s tem, da je zaničljivo pogledal in z roko kazajoč nanj, rekel v zaničljivo razžaljenem glasu: »Was hat denn dieser Kerl hier zu tun?« Pirc se je tudi nasproti taki javni žalitvi premagal, storil ni nič drugega, kakor vpričo orožnikov in Golija je napisal te Golijeve žaljive besede. Ko sta Golija in Jarc uvidela, da z vsemi temi načrti ne bo nič, sta šla notri v sobo, kjer je Jarc otvoril svoj znameniti shod, na katerem je bilo kakih 25 do 30 ljudi, med njimi skoro polovico naših, katerim se je v splošni zmešnjavi pri prvem navalu posrečilo priti v sobo. Drugi pa so mirno zunaj ostali in občudovali ta znameniti shod katoliškega poslanca. Še enkrat je Golija poskusil svojo srečo, povzročiti žrtve. Ko je namreč Pirc skozi okno gledal in ga je Golija opazil, je Golija takoj skočil iz sobe. Pirc pa, namesto da bi se bil spozabil do kakšnega spopada, se je umaknil od enega okna in hotel iti k drugemu. Med tem ga je pa že orožnik klical in ga v imenu postave pozval, da se odstrani. Golija je za to službo orožniku dal povelje: »Weg mit dem Kerl!« Pirc je tudi zdaj čisto mirno to povelje ubogal in odšel po Osolnikovem vrtu. In to ravnanje naj si vzamejo vsi naprednjaki, posebno ob takih prilikah, za vzgled. Vemo, da je za moža hudo očitno trpeti krivico, toda kaj hočemo, proti oboroženi sili bi bilo blazno se upirati. Najbolje je, takoj ubogati in storiti kar mož postave veli. Jarc in Ogrizek sta v sobi vezala otrobe, Jarc je na surovi način napadal nenavzoče. Vendar pa se je kljub trem orožnikom na vratih bal zunaj stoječih naprednih mož. Kar pride nekdo

ven iz sobe povedat, da bi Jarc že davno rad zaključil ta imeniten shod, pa se boji — liberalcev. To je junak! Pred shodom je še Mala-Ritušova policaja šuntal, naj gresta in časnikarja Pirca napadeta s tem, da mu brado populita, zdaj pa je imel pred seboj tri orožnike, katerih poveljnik je komaj čakal, da izvrši kakšno nerodno Golijevo povelje, pa se je še bal (namreč Jarc) mirnih ljudi. No, ker se nam je revež smilil, smo se polagoma razgubili. In komaj je zadaj naprednjak izpred hiše izginil, se je tudi Jarc upal pokazati iz hiše. — Na ta način torej je Jarčeva zvezda na Muha-berju — upajmo za vselej — ugasnila.

o Gorenjske novice o

g Z Moravške doline. Klerikalni teater še zmiraj spi, treba bo iti v Češence po znane žabe, da ga zopet s svojim regljanjem zbude, sicer zaspi za vedno. Dopis v »Slov. Domu« o črvu in podpori jih je tako hudo zadel, da so kar skakali. Črv jim je skoraj vse žito uničil, a vendar so naši »gospodje« poslali svoje ljudi po be-ro. Nič ne de, če kmet strada in je suh kakor poper, samo da je gospod lepo rejen. Iz Češenc so ljudje pravili, koliko so žita namlatili, da že veliko let ne toliko, kakor letos. Sedaj bodo dobili trdi klerikalci še od teličkov podporo. Ni čuda, da imajo denar v hranilnici. Zelo velik črv je tudi za razne Pirnate Zaloški grad, ki bo vedno glodal. Naši gospodje hodijo tudi kaj radi v hribe sv. maše brat in s pušico pobirati. Dobro in potrebno bi bilo, da bi tisto glaževino, ki so jo od kapele okrog po gozdu razmetali, pobrali. Tam hodijo ljudje bosi in če se kaka nesreča zgodi, kdo jo bode trpel? Kaj ne, gospod dekan? Po deželi klerikalci že prirejajo shode; čudno, da v Moravčah vse spi in miruje. Vendar bi naši klerikalci povabili slavnega dr. Kreka, ki ima sila dober glas, da bi nam predaval, koliko pisem je pisal gdčni. Kamili Theimerjevi in kolikokrat je bil njen gost. Morebiti ima še prepis onih pisem? Bi jih lahko kar prebral, saj bi ga moravški klerikalci pazno poslušali in se veliko repega naučili. O kako bi bila moravska nadžupnija in cel okraj srečen!

o Notranjske novice o

n Dolenji Logatec. Med našim županom Slavcem in gosp. župnikom Remškarjem je obstajalo tako tesno prijateljstvo, da so nekateri ljudje govorili, da je župnik v Remca bolj zaljubljen kot sv. Anton v svojega prašička. Slavec je v župnišču imel kar je hotel, a gosp. župnik se je veselil, kako se bo po županu Slavcu nad liberalci maščeval, zato je tudi o priliki izvolitve Slavca za župana od veselja plačal 24 litrov vina in mu pomagal podoknico peti. In res, Slavec je svojo župansko avtoriteto izpočetka prav po župnikovi volji opravljal. Napredne gostilničarje je prega-

njal na vse kriplje, a gosp. župnik si je mel roke od veselja, da ga Remc tako uboga. Ko je pa Slavec po zaslugi gosp. župnika izposloval gostilniško koncesijo v občinski hiši in uvidel, da gostilničarju ni vedno mogoče tozadevne predpise natanko izpolnjevati, vrgel je župnikovo puško v koruzo in tako opustil gonjo proti naprednim gostilničarjem. Sedaj se pa g. župnik nad Slavcem jezi, a on se mu v obraz smeje in pravi: Jaz že imam dobro idočo gostilno, a vi, gosp. župnik, se pa le jezite, kolikor hočete. Če bi gosp. župnik Remca tako dobro poznal, kot ga poznamo mi, in bi pomislil, da medved pleše le tedaj, če je lačen, gotovo Remc ne bi bil danes gostilničar in župan. Mi županu Slavcu ne zamerimo, če on skuša z napredno stranko bolj skladno živeti, kajti on je že sedaj spoznal, da leži življenska moč občine le v napredni stranki. Za župnika je to hud poper! Čudimo se tudi gosp. župniku, ki misli celo na prezidavo farne cerkve, za katero je samo zidovje proračunjeno na 106.000 kron. Župnik noče pripoznati, da je velika večina tega denarja le v naprednih rokah, do katerega pa občinski odbor nima nobene moči, župan Slavec pa že danes ve, da to brez naprednjakov ne gre in ne gre. V cerkvenih zadevah so pa pri nas navravnost škandalozne razmere. Gosp. župnik ima cerkvenega ključarja alla Modic, ki niti svoje hišne številke ne pozna, je pisave popolnoma nezmožen in ta človek gosp. župniku cerkvene račune pregledava in podpisava. Za božjo voljo, gosp. župnik, ni le to največji škandal 20. stoletja, saj vendar mora biti vam znana postava iz leta 1860., ki vam vendar natanko predpisuje, da morajo biti cerkveni ključarji zmožni pisave in računstva, in če vi tako važna cerkvena določila v korist faranov tako prezirate, ni mogoče, da vam naprednjaki izročijo stotisočake za prezidavo cerkve, in tudi ne morete pričakovati, da bi vaši farani cerkvena določila natanko izpolnjevali.

o Zagorske novice o

zg Shod dr. Zajca na Sv. Gori in dr. Zajčev popravek. Iz srca smo hvaležni dr. Zajcu za njegov popravek po § 19. tiskovnega zakona. — Gospod urednik, lahko ste ponosni, ker ste tudi dr. Zajca že malo naučili, da zna »sklanfati« popravek, ki nekako deloma odgovarja tiskovnemu zakonu. — To je dokaz, da je naše kmetsko glasilo »Slovenski Dom« pod sedanjim g. urednikom jako vzorno urejevano in le vsled tega se je tudi dr. Zajec zatekel k uredništvu za potrebna navodila. Vi, gosp. urednik, ste bili toliko dobrosrčni, da ste se tega Zajca, ki je celo akademično izobražen, usmili in ga brezplačno poučili, kako mora v bodoče popravljati. Uverjeni bodite, gospod urednik, da je vam dr. Zajec iz dna srca hvaležen kot akademično izobražen človek za lepa navodila, ki ste

mu jih dali kot učitelj. — In spak ni, da bi se mi kmetje, ki smo vendar bolj potrebni pouka, kakor pa akademično izobraženci, veliko ne naučili iz »Slovenskega Doma«. Vsled tega bomo v bodoče s podvojeno silo razširjali naše edino pravo kmetsko glasilo.

Sedaj pa k popravku dr. Zajca. Od besede do besede hočemo dokazati, kako se ta katoliški mož, ki ga ni sram, odkriti se pred Materjo božjo, zna nesramno lagati. — »Ni res, da sem videl, da ne pojde tako lahko, kakor do sedaj, kljub temu, da je romanje, res pa je, da tega nisem videl.« Kaj se hoče dr. Zajec s tem zlagati, leži na dlani: **svojo blamažo prikriti!** »Ni res, da sem se nekam jako nervozno onasal, res pa je, da sem se obnašal popolnoma hladnokrvno.« Videlo se je, kdor je imel le količkaj bistro oko, kako nervozno je dr. Zajec hodil sem in tja ter grizel cigareto. Komaj je eno pokadil, brž je drugo zapalil in to, mislimo, je vendar dokaz, da je pri človeku, ki nima obstanka in mora nekaj griziti, si vedno lase in brke popravljati, gotovo znak nervoznosti. Ali ne, gospod mediciner dr. Zajec? »Ni res, da sem gospodu Tauferju, ko me je vprašal, če je v resnici javen ljudski shod in kje, povedal, da je to društveni shod; res pa je, da sem mu povedal, da je javen društveni shod.« Tu pa ne vemo, kaj je pravzaprav hotel s tem reči ta mož. — Malo se je z logiko stpel, pa to nič ne stori za akademičnega človeka. »Ni res, da sem takoj, ko sem pričel govoriti, psoval s psovki, kakršnih se le pijanci poslužujejo, res pa je, da nisem psoval s psovki, kakršnih se le pijanci poslužujejo.« Res je, da ste, g. dr. Zajec psovali kot navadni pijanci s psovki: **barabe, osli, lumpi, faloti, kozli, smrkavci itd.**, to se vam lahko s sto in še več **pričami dokaže.** »Ni res, da sem navzoče imenoval smrkavce.« Resnično je, da ste, predno se je pričelo zborovanje, ali bolje rečeno, vaša polomija, imeli Ocepka za smrkavca in nato vam je gosp. Taufer rekel, da to ni dostojno za izobraženca, ki je še celo deželni odbornik, da zmerja svoje volilce s smrkavci. Ali niste nato rekli: Če hočete, pa še vam rečem, **da ste smrkavec.** In Taufer nato: Če nimate toliko značaja v sebi kot akademično izobražen človek, slobodno vam. In vi, g. dr. Zajec, ste zalučali psovko Tauferju: Tudi vi ste navaden smrkavec in če hočete, vam jih še več rečem. Na vse to vam je gosp. Taufer primerno v dostojnem tonu povedal, kar vam je šlo. »Res pa je, da se je vnela med gosp. Tauferjem in med menoj čisto navadna polemika, res pa je, da sem na nekatere medklice gosp. Tauferja primerno odgovoril.« **Tu pripozna g. dr. Zajec, da je bil cel shod navadna polemika med Tauferjem in dr. Zajcem.** Naj bo tudi povedano, da niti na en medklic ni mogel dr. Zajec primerno odgovoriti, ker vsak medklic je dr. Zajca v živo zadel. »Ni res, da sem hotel večkrat vreči koza-

rec v gosp. Tauferja, res pa je, da nisem hotel nobenkrat vreči kozarca v g. Tauferja. Tu imamo zopet na razpolago nebrojno prič, da ste se v resnici tako daleč spozabili, gosp. dr. Zajec, **da ste hoteli dejansko napasti gospoda Tauferja.** In vselej, kadar ste namerili ter hoteli vreči kozarec v Tauferja, vam je ta rekel: **slobodno, gospod dr. Zajec, pokazali ste se mojstra v psovanju, naj še to sledi, da boste dejansko napadali, ker to itak gre skupaj.** — Dokaz je tudi ta, da ste zborovalce, svoje ožje prijatelje, ko ste dvignili kozarec in ga hoteli vreči v Tauferja, **polili z vodo.** »Ni res, da sem štirikrat poslal litijskega župana po orožnike, naj gredo mir delat, res pa je, da litijskega župana nisem nobenkrat poslal po orožnike, naj gredo mir delati.« Res je, da ste ga pošiljali po orožnike in celo pripomnili ste: Recite, da jaz zahtevam, jaz, dr. Zajec, **deželni poslanec in odbornik, da naj pridejo, da bodo mir naredili.** — Ali vam ni rekel nato gosp. Taufer: Bodite mirni, g. doktor, in ne razburjajte si po nepotrebnem svojih živcev nad mojimi medklci in vprašanji. Le govorite naprej, kdor ima mirno in pošteno vest, ta se ne razburja. Razburjenje je najboljši znak, da imate **Vi, kot ljudski slepar, zelo slabo vest.** »Ni res, da sem rekel: »To je neumna baba, ta Kamila Theimerjeva, in če bi tudi res bilo, kar dr. Šusteršiču očita, bi to nič hudega ne bilo,« res pa je, da sem naštel očitke gospodične Kamile Theimerjeve in vse te očitke označil kot neutemeljene.« **Ali Vas ni sram, gosp. dr. Zajec, da ste tak nesramen lažnik?** Vzdržujemo v polnem obsegu, da ste se dobesedno izrazili: »To je neumna baba, ta Kamila Theimerjeva, in če bi tudi res bilo, kar dr. Šusteršiču očita, bi to nič hudega ne bilo.« In še več bomo povedali javnosti, kar smo dosedaj iz milosti vsled Vaše duševne omejenosti **zamolčali.** »Jaz sem to babo, ko sem jo na prvi pogled videl, spoznal, da je nora baba in svaril sem naše ljudi: za božjo voljo, ne imeje nič s to babo, ta ženska je histerična in nora. (Tu so se čulj klici: »Oho, od kdaj ste pa, gosp. doktor, postali psihiater? Torej boste delali konkurenco dr. Robidi!«) In vse to bodem jaz pred sodiščem dokazal, da je Theimerca nora baba, in vi, liberalci, boste na dilci obsedeli, kakor vedno.« — G. dr. Zajec, zakaj niste vendar Moškerca pridržali v Ljubljani, ampak ste ga pustili, da se je skrtil tik pred obravnavo? Kaj ne, g. dr. Zajec, pričeli ste se zavedati, da bi najbrže sodišče vaše izpovedi ne smatralo za kompetentne. To Vam radi verjamemo, da bi Vi čisto z mirno vestjo vse, kar ste na Sv. Gori govorili o gospodični Theimerjevi, pod prisego potrdili. Temu je tudi dokaz Vaš popravek, **da ste v moralnem oziru že tako daleč padli, da vas sto lurških Mater božij ne reši več na tem svetu, ker ostali boste med nami kmeti, dokler boste živeli, kot najnesramnejši lažnik in obrekovalec**

poštenih ljudi. Tudi ste kvasili, da se je moral deželni dvorec preslikati itd. »Ni res, da mi je nato zabrusil v obraz kmet Ivan Grabnar iz Kostrevnice: »Tako vi gospodarite z našim denarjem, da kar 60 tisoč kron vržete skozi okno,« res pa je, da meni kmet Ivan Grabnar iz Kostrevnice tega ni zabrusil v obraz.« Kmet Ivan Grabnar Vam je zabrusil v obraz, **da ste 60 tisoč kron (davka, ki ga mora kmet plačevati) porabili za dr. Šusteršičevo privatno stanovanje** in da vi gospodarite z našim denarjem, da kar pri oknu mečete tisočake ven. Ali so v resnici staro opravilo molji snedli? — Dr. Zajec je pričel nosljati, da so morali deželni dvorec popraviti, ker so v stavbnem uradu nastavili več uradnikov. Tu se je čulo: Oho, gosp. doktor, deželni odbornik ste in ne veste tega, **da v deželnem dvorcu ni nastanjen stavbinski urad! Lep deželni odbornik ste, ker še tega ne veste, kje so posamezni deželni oddelki nastanjeni.** Bomo pa mi Vas poučili, **da posluje stavbni urad na Turjaškem trgu!** Sramota za takega deželnega odbornika, ki še tega ne ve. »Ni res, da ne plačam niti vinarja deželne naklade, res pa je, da plačujem 40% deželno doklado itd.« **Res je, da morda plačujete par vinarjev deželne naklade,** res je pa tudi, **da ste pri deželnem koritu** in res je, da še v Zasavskem pogorju dosedaj niste drugega storili, kakor samo po shodih ljudi farbali ter jim obljubovali različne ceste, vodovode in zadnji čas celo takim kmetom, ki imajo že vodnjake, tudi iste. »Ni res, da nisem prišel do besede, res pa je, da sem prišel prvi do besede.« Res je, da ste pričeli prvi govoriti, ali bolje rečeno, psovati, in to **le vsled tega, ker smo bili mi dostojni in poštene.** »Ni res, da sem nehal govoriti, ko sem uvidel, da ne morem več naprej, res pa je, da sem nehal govoriti, ko sem poročilo o svojem poslanskem delovanju dokončal.« Pribito je in ostane, da ste morali nehati govoriti, ker ste uvideli, da ne pridete nikamor. Res je tudi, da niti z besedico niste omenili svojega delovanja kot poslanec, ker ste se večji del svojega, milostno rečemo, govora, **pečali samo z osebo gospoda Tauferja,** ki vam pač ni nič dolžan ostal. Bridka očitanja ste morali od njega, hočeš ali nočeš, vtakniti v žep. »Ni res, da sem, ko sem videl ta poraz — da je namreč za zaupnico dr. Šusteršiču in dr. Kreku (zakaj pa ste sebe izpustili?), katero je prebral župnik, glasovalo 38 klerikalcev, več kot 150 naprednih kmetov bilo proti, — hitro rekel predsedniku, da se gosp. Tauferju ne sme dati beseda, res pa je, da tega poraza nisem videl in res je, da sem rekel predsedniku, naj da besedo vsakomur, ki se je na shodu dostojno obnašal.« Čudno in prečudno, da se dr. Zajec ni drznil popraviti, **da klerikalcev ni bilo več kakor 38 navzočih.** V toliko ste pa vendar poštene, da pripoznate, **da je Vaših bilo samo 38.** Glede poraza se bomo pa poslužili Vaših la-

stnih besed, katere ste baje rabili proti svojemu svaku. (Tako je meni pri glavni skupščini Družbe sv. Cirila in Metoda v Domžalah neki znanec pripovedoval): **»Takega poraza pa še nisem doživel, kakor na Sv. Gori, mislim sem, da mi bodo kmetje vse kosti polomili.«** In tudi resnično je, da ste se z bali, da bi g. Taufer govoril in vsled tega ste rekli, naj se shod zaključi. Bodi Vam tudi povedano, kar se dostojnosti tiče, smo pač bili mi popolnoma dostojni, samo to smo storili, da smo Vas, kot ljudskega sleparja, razkrinkali, **in nedostojno ste se edino Vi, g. dr. Zajec, vedli.** »Ni res, da priznam poraz, ki sem ga doživel na Sv. Gori, deloma sam v ponedeljkovi številki »Slovenca«: »Ljudski tabor na Sv. Gori«, res pa je, da poraza na Sv. Gori nikjer ne priznam, in res je, da na Sv. Gori nisem doživel nobenega poraza.« Kdor je bral »Slovenca«, ta je lahko uvidel med vrstami, kako malo navdušeno je bilo pisano poročilo in je vsak neprisotni lahko čital Vaš poraz. Tudi niste niti z besedico omenili števila udeležencev. Morda ste s tem hoteli prikriti poraz, da ste krstili Vašo polomijo za »Ljudski tabor«? »Ni res, da menda nisem še nikdar nesel od rojstva svojih kosti tak ovisoko, kakor baš dne 15. avgusta, res pa je, da sem hodil že višje.« Radi Vam verjamemo, da ste bili že višje kot je Sv. Gora, a to pa vendar morate priznati, da tako slabo Vam pa še nikdar ni predlo, kakor ravno na Sv. Gori. — **Sam Majdič, beneficijat z Vač, se je izrazil, da je vsega tega kriv šentlamberški župan gosp. Čebela, ker ga ni bilo na shodu, da bi on kot župan odstranil gospoda Tauferja in tako ste morali doživeti ta poraz, on ne sme nikdar več biti izvoljen županom.** Tudi o čevljih je moral dr. Zajec povedati, da si jih je že pred petimi leti napravil. Gospod dr. Zajec, mi kmetje vam bi bili zelo hvaležni, če bi nam povedali naslov od čevljarja, ki tako dobre čevlje dela, da jih lahko človek nosi pet let in da po petih letih izgledajo še kakor da bi novi bili. »Ni res, da bom poraz, ki sem ga doživel na Sv. Gori, pomnil celo svoje življenje, res pa je, da na Sv. Gori nisem doživel poraza.« — Res je, da ste doživeli grozovit poraz, dr. Zajec. To pa radi pripoznamo, da ga morda ne boste pomnili celo svoje življenje, ker je mogoče, da ga boste, če ga že niste, o prvi priliki v Unionu s šampanjcem **p r e g n a l i.** Končno je res, da nismo verjeli na prvi hip, da je dr. Zajec pisal tako neumno **lažnjivo popravek.** Toda mora že tako biti, ker je dr. Zajec podpisan. — Dragi kmetje, sedaj lahko uvidite, kakšnega poslanca smo volili pred petimi leti. Vi, ki ste bili na shodu, ste bili tudi priča porazu dr. Zajca in sedaj ste tudi brali, s kakor drznim čelom si upa ta človek pisati popravek, in hvale vredno delo je storilo uredništvo našega kmetškega glasila, da je dobesedno priobčilo ta dr. Zajčev popravek, kajti s tem se je dr. Zajec v našem Zasavskem pogorju storil

nemogočega. Mi kmetje smo pošteni ljudje, mi pošteno delamo, pošteno živimo in vsled tega tudi ljubimo in spoštujemo človeka, ki je resnicoljuben. Z lažnjivcem in obrekovalcem pa proč od nas! — Kmetje sosednih okrajev: Litija, Radeče in Višnja gora, sveta dolžnost vas veže, da že danes pričnete s potrojeno silo delati proti sedanjemu našemu poslancu dr. Zajcu, da ne bo nikdar več izvoljen. — Kmetje! Ne s kolom, ne s pestjo po dr. Zajcu, ker tebe, kmet, je škoda, da bi padla tvoja roka po hrbtu lažnika in ljudskega sleparja dr. Zajca, ker ti, kmet, si poštenjak in le vsled tega ti kličemo to. — Pozdravljamo te pa: izobražuj se, razširjaj med sosedu in znanici naš »Slovenski Dom«. Spomlad bo prišla in takrat te bodo poklicali pod orožje, glej da boš čvrsto stal z glasovnico v roki in oddal glas tistemu, ki ga bo naš »Slovenski Dom« priporočal. Torej na delo, le z delom se bomo otresli ljudskih izkoriščevalcev. V tem delu posnemajmo brate Srbe, ki so si tudi sami pomagali!

Ostali slovenski kraji

o Na c. kr. pripravnički za srednje šole na Proseku se vrši vpisovanje dne 16. septembra t. l. in na c. kr. pripravnički, tudi za srednje šole, v Trstu v ulici S. Francesco št. 25 pa 13., 14. in 15. septembra. Vsak učenec mora imeti zadnje šolsko spričevalo, krstni list, spričevalo zdravih oči in o cepljenju koz.

o Cvetlična dneva dne 7. in 8. t. m. v Nabrežini in drugod se nista priredila v korist Ciril-Metodovi družbi, kakor je bilo v zadnjem »Slov. Domu« pomotoma navedeno, ampak bila sta to vsedijaška cvetlična dneva. Tudi dobro!

o O priliki veselice pevskega društva »Skale« je vihralo v Sv. Križu pri Trstu mnogo zastav in zastavic, tako, da so se tujci čudili zavednosti Križanov in le en glas je šel, da se kaj takega le malokje vidi na deželi. Še pozno zvečer se je iz raznih gostilen slišalo ubrano petje raznih došlih društev. Vse se je izteklo mirno, brez najmanjšega nereda.

Gospodarstvo.

Kranjskim vinogradnikom v preudarek.

Bliža se čas trgatve, čas je tudi torej, da malo premislimo, kako bo z vinsko kupčijo.

Jasno je, da moremo pri večji množini pridelka vino na Kranjskem le tedaj po ugodni ceni prodati, ako ga lahko precejšnji del izvozimo iz dežele, kajti vsega pridelka, do 400.000 hl, Kranjska ne more in ne sme sama porabiti.

Izvoz našega vina, zlasti vipavskega, vedno raste, čeprav so bila zadnja leta za to neugodna. Tekom zadnjega tedna je

dobil podpisani iz Češkega in Moravskega zopet več vprašanj od strani vinskih trgovcev zaradi nakupa mošta in vina na Kranjskem. To je dokaz, da naša vina v teh krajih ugajajo in da se jim bo tam lahko trg še bolj odprl, ako se bomo sami potrudili.

Če naše severne odjemalce zadovoljimo z vinom letos, ko je vina malo, bodo nam ostali zvesti tudi takrat, ko bo vina veliko in se ne bo moglo zlahka prodati.

Ako pa hočemo, da si pridobimo in ohranimo odjemalce, moramo jim ponuditi pred vsem dobro blago in sicer tako, kakoršnega oni rabijo.

Izvaža in prodaja se v te kraje v prvi vrsti **belo vino**. **Bela vina**, ki jih zahtevajo v severnih krajih, morajo biti lepe, svetlorumene ali rumenkastozelene barve, čiste, nepokvarjenega vinskega okusa, ne prekisla, ampak zlasti ne trpka (zagatna, trda).

Vinogradniki! Vzemite si to k srcu in ravnajte se po tem!

Pustite predvsem grozdje popolnoma dozoreti in ne trgajte prezgodaj, komaj na pol zrelo grozdje kakor je v mnogih krajih pri nas v navadi.

Grozd je šele tedaj zrel, kadar pecelj oleseni in list trte blede in rdeči.

Rabite snažno orodje in snažno posodo, odbirajte gnilo grozdje od zdravega, mošt iz gnilega grozdja dobro zažveplajte, da se v njem zatro škodljive glivice in se vam po kipenju ne pokvari.

Ne puščajte belega mošta na tropu v kadi kipeti, temveč zmastite grozdje in ga koj ali vsaj v nekaj urah iztisnite. Tropine lahko porabite za napravo domače pijače.

Če kipi beli mošt na tropu, dobi trpek okus, temno barvo in se naleze zlasti pri večdnevem kipenju v kadi cika in raznih drugih bolezni.

(Konec prihodnjič.)

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Prekrasne škatlje (doze)

ki smo jih prvotno dali napraviti namesto drugih daril za naše odjemalce, razpošiljamo odslej splošno. Napravljene so po umetniških načrtih iz močne pločvine, zunanost pa je starosrebrna imitacija, in razpošiljamo take škatlje, napolnjene z rženo kavo, v skupni teži 5 kg za K 4.50. — Poštino trpimo sami. Glede na kako nesporazumljenje opozarjamo na to, da razpošiljamo škatlje samo dokler bo še kaj pičle zaloge. Prosimo za skorajšnjo naročitev.

Oldřich Vitáček, Praga, Karlín 4. (Češko).

Kdor ljubi dobro kavo

rabi kot pridatek „pravi zagrebški :Franck:“ z kavinim mlinčkom. — Kdor ga še ne vporablja, pogreša najboljšo.

emp 45/25.042

Lastna tovarna
ur v Švici
1887
Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

P. n. Vljudno naznanjam, da sem pričel z izdelovanjem cementnih izdelkov in sicer:

umetnega kamna.

Stopnice

in sicer brušene, nasekane in zglačene. Samonosne stopnice.

Plošče.

Cevi

v vseh velikostih, za kanalizacije in mostove.

Nagrobni spomeniki in monumenti.

Za obilna naročila se priporoča

Dragotin Korbar, Zagorje ob Savi.

Vodometi za vrtove.

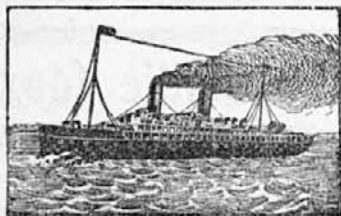
Trotoarji iz ploščic ali betonirani. Plošče za kritje dimnikov. Korita za prašice, konje i. t. d.

Izvrševanje vseh betonskih del.

Proračuni brezplačno in franko.

Cene zelo nizke. Solidno delo.

Samo 5 dni iz HAVRE v NEW-YORK

vozijo francoski brzoparniki,
najkrajša in najcenejša vožnja.

Veljavne vozne listke (šifkarte) za
Ameriko in vozne liste iz Amerike
nazaj v domovino po najnižji ceni
izdaja **edini**

Ed. Šmarda
oblast. konces. potovalna pisarna
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

Brzoparniki: 13
France, La Provence, La Savoie, La
Lorraine, La Touraine, Roshambeau.

Samo pet dni! v hiši Kmečke posojilnice, nasproti 'Figovca'.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 6. septembra 1913.

Linc: 16, 12, 58, 76, 67.

Dvignjene v sredo, dne 10. septembra 1913.

Trst: 63, 18, 26, 19, 65.

! Zaradi balkanske vojne !

sem prisiljen 100.000 kom. imit.

srebrnih ur z dvema pokrovcema

z izvrstnim rem. kolesjem na sidro,
tekoče v rubinih (3 pokrovci), ki so
bile namenjene za Turčijo, prodati za smešno
nizko ceno 1 kom. 3 K, 2 kom. K 560, 5 kom.
K 1380, 10 kom. 26 K in naj bi nihče ne zamudil
ugodne prilike, da si nabavi to izbornu, resnično
napol podarjeno uro. Naročite takoj, ker bodo v
kratkem razprodane. 3 leta pismene garancije. Po
povzetju pošilja 'Uhren-Zentrale' Krakov, poštni
predal 40/II.

63

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	72	1	92
1 " " " II. " . . .	1	52	1	72
1 " " " III. " . . .	1	40	1	48
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 " " (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	12	1	30
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	3	60
1 " masla surovega . . .	2	60	2	80
1 " masti praščje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	92
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	80	1	92
1 " surov. margarinkega masla . . .	2	40	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	60	3	—
1 jajce . . .	—	07	—	8
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	90	1	00
1 " kisle . . .	1	40	1	60
1 kg medu . . .	3	20	3	60
1 " čajnega surovega masla . . .	1	—	1	30
1 piščanec . . .	—	40	—	60
1 golob . . .	2	20	3	—
1 raca . . .	3	60	8	—
1 gos . . .	0	—	0	—
1 kapun . . .	0	—	—	—
1 puran . . .	35	40	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	00	—	—
100 " " " 1 . . .	34	40	—	—
100 " " " 2 . . .	33	60	—	—
100 " " " 3 . . .	33	10	—	—
100 " " " 4 . . .	32	50	—	—
100 " " " 5 . . .	31	80	—	—
100 " " " 6 . . .	28	20	—	—
100 " " " 7 . . .	16	60	—	—
100 " " " 8 . . .	24	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	44	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	—	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	30	—	—
1 l fižola . . .	—	30	—	—
1 " graha . . .	—	32	—	—
1 " leče . . .	—	26	—	—
1 " kaše . . .	23	—	—	—
1 " ričeta . . .	18	50	—	—
100 kg pšenice . . .	17	50	—	—
100 " rži . . .	19	50	—	—
100 " ječmena . . .	00	00	—	—
100 " ovsa . . .	19	—	—	—
100 " ajde . . .	19	—	—	—
100 " prosa belega . . .	18	50	—	—
100 " " navadnega . . .	22	60	—	—
100 " koruze . . .	6	00	—	—
100 " činkvantina . . .	—	—	—	—
100 " krompirja . . .	—	—	—	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 8 do 11 K.
Cena mehkeemu lesu 7—do 8—K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

voz sena	6	—	7	—
" slame	5	00	6	—
" stelje	3	00	3	00
" detelja	7	50	8	50

! Samo K 4.85 ura, verižica, vžigalo, s 6 užigalniki. !

Krasna fantazijska srebrna remontoarska ura za gospode.

Soliden, ploščnat in bogato graviran oklop z jako dobrim anker-delom, točno idoča
s triletnim pismenim jamstvom, z elegantno **amerikansko double-zlato kavaler-**
verižico in modernim nikelnastim žepnim vžigalom z 6 rezervnimi vžigali, zadostu-
joči eno leto. Vse skupaj proti povzetju, za samo **K 4.85.**

Pri naročilu 6 garnitur se da 1 garnitura zastonj.

Trgovina ur SCHAECHTER LEOPOLD

Dunaj 194—XVI/2 Lerchenfeldergürtel 5. — Zamena ali denar vrne.

Edina SLOVENSKA orožna tovarna

NASLOV: **PUŠKARNA „P. WERNIG“**
:: BOROVlje - KOROŠKO ::

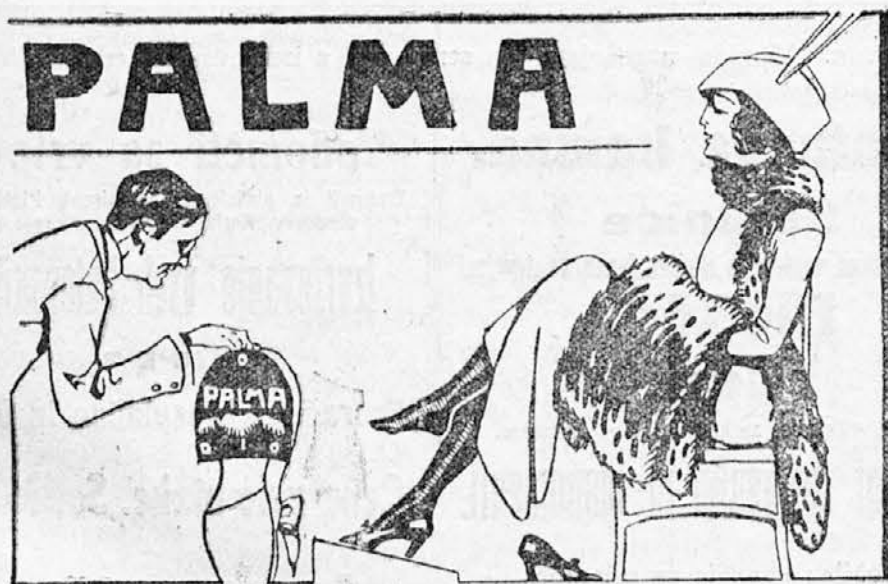

PIŠITE PO:
CENIK
1913

LOVSKE PUŠKE

STRELJIVO POPRAVILA

PALMA

Prosim samo podpetnike PALMA! ki so najtrpežnejši od vseh.